

Profesia contabilă în contextul globalizării

Prof. univ. dr. Dorel MATEȘ, drd. ec. Roxana Mirella IRIMUȘ

Universitatea de Vest din Timișoara

Abstract

This paper presents the globalisation factors that have the biggest impact on the accountancy profession. The International Financial Reporting Standards are the core of accounting globalisation, providing transparency and comparability all over the world. Concerning globalisation, there is a need to discuss the increasing development of competition and technology that also have a major impact on accountancy.

Key terms: globalisation, accountant, International Financial Reporting Standards, development, technology

Termeni-cheie: globalizare, contabil, Standardele Internaționale de Raportare Financiară, dezvoltare, tehnologie

Clasificare JEL: M41, F69

To cite this article: Dorel Mateș, Roxana Mirella Irimuș, *Profesia contabilă în contextul globalizării*, *CECCAR Business Review*, N° 12/2020, pp. 58-63, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2020.12.07>

➔ Standardele Internaționale de Raportare Financiară – factor principal al globalizării contabile

Progresele tehnologice și procedurale pot avea un impact semnificativ asupra profesioniștilor din diferite ramuri economice. Noile tendințe le impun acestora să își schimbe stilul de lucru pe termen lung pentru a profita de avantajele evoluției tehnologice. Sectoarele interne, cum ar fi tehnologia informației, sunt mai predispușe schimbării, în timp ce alte sectoare, precum contabilitatea, sunt mai puțin flexibile. Cu toate acestea, contabilii trebuie să fie receptivi, agili și capabili să utilizeze tehnologii noi pentru a-și spori eficiența și productivitatea.

Viitorul contabilității este puternic influențat de o serie de factori diferiți, inclusiv inovațiile tehnologice, cum ar fi inteligența artificială și automatizarea, precum și schimbarea standardelor guvernamentale și industriale.

Cel mai important element care afectează nu numai contabilitatea, ci și practicile comerciale generale este prevalența crescândă a globalizării. Aceasta implică răspândirea de produse, servicii, tehnologie, informații și locuri de muncă în state diferite, creând mai multă interdependență între țările de pe glob.

În general, globalizarea poate genera noi oportunități pentru relațiile de afaceri internaționale și comerț și poate contribui, de asemenea, la stimularea modernizării și a accesului la locuri de muncă, produse și servicii în țările mai puțin dezvoltate. În același timp, mai ales din punct de vedere contabil, această creștere a comerțului și a relațiilor transfrontaliere poate crea și noi provocări pentru contabilii, multe dintre ele referindu-se la diferitele standarde de raportare financiară existente în cadrul fiecărei națiuni și la posibilele neconcordanțe între aceste reglementări.

Investitorii și contabilii trebuie să identifice principalele diferențe de raportare atunci când se dorește luarea unor decizii de finanțare pentru o companie care caută capital din altă țară. De exemplu, deși entitatea

În România, conform Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 881/2012 privind aplicarea de către societățile comerciale ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, cu modificările ulterioare, aceste companii au obligația de a aplica IFRS-urile la întocmirea situațiilor lor financiare anuale individuale, începând cu anul 2012. În baza Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 1.121/2006 privind aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, aceste entități aveau opțiunea (fără a fi obligate) de a întocmi un set distinct de situații financiare în conformitate cu IFRS pentru alți utilizatori decât instituțiile statului. S-a realizat astfel o trecere de la aplicarea voluntară la aplicarea obligatorie a IFRS-urilor.

În acest context, toate companiile care erau la acea dată tranzacționate pe piața de capital românească au fost nevoite să schimbe pentru prima oară modul de raportare a situațiilor financiare, trecând de la reglementările naționale la cele internaționale. În continuare, toate entitățile care devin tranzacționabile la Bursa de Valori București trebuie să treacă prin acest proces.

Așadar, contabilii companiilor tranzacționabile se confruntă cu un proces complex de tranziție în ceea ce privește modul de prezentare a situațiilor financiare, iar dificultățile profesiei contabile într-un mediu globalizat nu încetează să apară, și anume:

1. *Îngreunarea îndeplinirii proceselor contabile de zi cu zi.* Implementarea unui nou sistem de standarde de contabilitate globale necesită o revizuire completă a proceselor și strategiilor contabile interne. Deși directorii financiari ai organizațiilor ar trebui să fie responsabili cu această sarcină, în majoritatea cazurilor, punerea în aplicare a noilor standarde îi va reveni echipei contabile. Aceste departamente sunt deja ocupate cu gestionarea regulilor și reglementărilor care sunt în vigoare în prezent, așa că li se cere să își continue activitatea zilnică în timp ce creează fundamentul pentru ca acest sistem internațional de raportare să fie implementat corespunzător.

2. *Posibilitatea de a fi necesară dubla raportare, ceea ce duce la confuzii în procedurile contabile.* Atunci când organizațiile încep să treacă de la standardele de contabilitate actuale impuse de țara lor de origine la normele contabile globale stabilite de Standardele Internaționale de Raportare Financiară, există un risc ridicat de producere a unei întârzieri costisitoare sau a unei greșeli în perioada de tranziție. Deoarece fiecare țară își menține propriile sisteme complexe de reglementări care guvernează raportarea financiară fără implicarea directă în standardele utilizate, ar putea exista în continuare cerința de a oferi și rapoarte multiple. Acest lucru înseamnă că singura diferență pe care o vedem atunci când adoptăm IFRS la nivel global este o schimbare de prezentare a ceea ce furnizează. (www.connectusfund.org)

3. *Dificultăți în înțelegerea corectă a standardelor din cauza traducerilor precare.* Date fiind diferențele culturale și evoluția distinctă a economiilor și a limbajului, este puțin probabil ca traducerile în două limbi diferite să atingă un nivel ridicat de înțelegere. În acest context, este necesar să se decidă ce trebuie câștigat și ce trebuie pierdut ca urmare a traducerii. Sunder (2011) susține că este imposibil să se găsească fraze și cuvinte care să permită traducerea corectă a textului original în limba engleză. Evans (2004) analizează răspunsurile dintr-un sondaj privind traducătorii unor texte din IFRS în alte limbi. Principalele concluzii sunt următoarele:

- ✓ Traducerile nu sunt imposibile, iar dacă apar probleme există șansa de a le depăși.
- ✓ Nu există nicio modalitate de a ajunge la o echivalență exactă prin traduceri.
- ✓ Pot apărea dificultăți din cauza structurilor de limbaj diferite.
- ✓ Problemele întâmpinate și soluțiile preferate ar putea să difere de la o familie de limbi la alta.

✓ Traducerile făcute de Fundația IFRS pot fi incompatibile cu cele ale Comisiei Europene (ipoteză pe care o putem confirma parțial în cazul traducerilor în limba română).

✓ Există riscul ca traducerea să nu reflecte cu precizie semnificația versiunii originale.

4. *Necesitatea îmbunătățirii cunoștințelor profesionale prin frecventarea cursurilor economice și a celor de contabilitate.* De asemenea, trebuie să se ajusteze curriculumul oferit de multe școli de afaceri, deoarece Standardele Internaționale de Raportare Financiară nu sunt predate în mod regulat în România. Chiar dacă investițiile transfrontaliere ar deveni mult mai accesibile, tot ar fi necesară o mișcare la nivel local pentru a schimba perspectiva educațională în contabilitate.

Pentru a avansa odată cu cerințele pieței, contabilii au nevoie de recunoașterea abilităților și a specializării lor pe plan internațional. Globalizarea a crescut mobilitatea locurilor de muncă ale contabililor din întreaga lume. Angajatorii și clienții trebuie să știe că profesioniștii pe care doresc să îi angajeze sunt competenți și pregătiți în ce privește standardele internaționale. Prin urmare, pentru a-și demonstra abilitățile, contabilii au nevoie de calificări profesionale. Acest lucru explică popularitatea crescândă a unor astfel de calificări. Un exemplu este Association of Chartered Certified Accountants (ACCA), un organism de contabilitate britanic, cu prezență globală, care oferă calificarea de expert contabil autorizat la nivel mondial.

⇒ **Competiția și tehnologia – factori secundari ai globalizării contabile**

■ **Competiția**

În lumea globalizată, munca intelectuală ar putea fi dezagregată, livrată, distribuită, produsă și apoi pusă din nou laolaltă, oferind un nou nivel de libertate în ceea ce privește modul de a lucra. Aceasta înseamnă că diverse servicii, inclusiv cele de contabilitate, pot fi externalizate în alte țări, care pot face munca la fel de bine sau mai bine la costuri mult mai mici.

Din ce în ce mai mult, activitatea de contabilitate este externalizată de către statele dezvoltate, precum Statele Unite și Regatul Unit, în țări în curs de dezvoltare, ca India și Malaezia. Contabilii concurează acum de la un nivel egal, nefiind constrânși de limitele impuse de legislația națională. Fiecare contabil își pune în valoare propriile abilități, specializări și calitatea muncii.

Cum ar trebui contabilii să facă față concurenței ca urmare a globalizării? Ei ar trebui să se concentreze pe furnizarea de servicii cu valoare adăugată pentru clienții și angajatorii lor. Faptul că locurile de muncă pot fi externalizate în străinătate nu înseamnă că profesionistul contabil local va fi șomer. Tot ceea ce este externalizat este doar muncă „brută”, cum ar fi pregătirea declarațiilor fiscale, financiare, a rapoartelor etc.

Contabilul local va trebui doar să avanseze în lanțul valoric concentrându-se pe proiectarea unor strategii creative complexe, cum ar fi consultanța financiară și gestionarea relațiilor cu clienții. Aceasta înseamnă și petrecerea de timp de calitate cu clienții discutând planuri financiare și ajutându-i să ia decizii corecte.

■ **Tehnologia**

Globalizarea a îmbunătățit diseminarea informațiilor de cercetare, a sporit colaborarea dintre firmele de tehnologie și a crescut considerabil investițiile în cercetare și dezvoltare la nivel mondial. Ca urmare, tehnologia crește într-un ritm fără precedent. De o importanță deosebită pentru contabili este avansarea software-ului de contabilitate și a dispozitivelor digitale mobile.

Propulsând dezvoltarea programelor de contabilitate, globalizarea a permis adăugarea de funcții inovatoare și specializate, oferindu-le contabililor instrumente noi nu numai pentru pregătirea situațiilor financiare, ci și pentru analiza financiară și luarea deciziilor. De asemenea, dispozitivele digitale mobile, precum laptopurile și asistenții digitali personali, le permit acestora să își îndeplinească sarcinile de oriunde, în orice moment.

În era actuală, în continuă schimbare tehnologică, câteva recomandări ar putea fi folositoare în profesia contabilă:

1. *Utilizarea platformelor de procesare pe internet.* Cel mai important beneficiu al platformelor online este accesul oricând și de oriunde la date și la resursele de calcul pe care le oferă. Atunci când clienții au acces la rapoartele financiare în timp real, aceștia pot lua decizii operaționale pe baza informațiilor actualizate din sistemul lor de contabilitate. Tehnologia platformelor online permite, de asemenea, monitorizarea constantă, mai degrabă decât o analiză intermitentă ori de câte ori informațiile sunt partajate. (www.journalofaccountancy.com)

2. *Înțelegerea automatizării.* Pe măsură ce contabilii obțin acces la rapoartele companiilor privind datele de afaceri ale acestora în timp real, ei vor dobândi capacitatea de a oferi informații utile și rapide pe care clienții le pot folosi pentru a-și conduce afacerile mai eficient. Pentru a profita de această oportunitate, contabilii vor trebui să dezvolte noi procese și proceduri în practica lor pentru a determina ce date sunt introduse automat în sistemul contabil și ce date necesită introducere manuală sau ajustare. Cu cât contabilul trebuie să petreacă mai puțin timp pentru a reconcilia cifrele, cu atât mai mult timp poate să se concentreze pe a ajuta clienții să se dezvolte și să aibă succes. Pentru a face acest lucru cât mai bine, profesioniștii contabili ar trebui să pună întrebări și să facă cercetări în vederea înțelegerii mai profunde a afacerilor clienților lor. Contabilii înarmați cu informații adecvate pot consilia mai bine clienții cu privire la previziuni, gestionarea fluxului de numerar, evaluarea viabilității unei fuziuni sau achiziții ori crearea unei noi linii de servicii.

3. *Luarea în considerare a criptomonedelor.* Pe măsură ce tot mai multe companii încep să accepte aceste monede alternative aproape la fel de ușor precum o valută, oferirea de servicii legate de criptomonede va deveni din ce în ce mai valoroasă. Platformele de tranzacționare a monedelor virtuale prin conturile comercianților oferă flexibilitatea de a accepta plăți în Bitcoin sau în alte criptomonede, cum ar fi Ethereum, fără a fi nevoie de asumarea riscului care vine cu aceste noi forme volatile de monedă. Când se utilizează un cont de comerciant, toate plățile primite în criptomonedă se pot converti instantaneu în dolari. Conturile comercianților devin din ce în ce mai banale, iar contabilii vor trebui să știe cum să raporteze. În România, tranzacțiile cu criptomonede nu sunt o normalitate în prezent, de aceea nu este necesar ca profesioniștii contabili să fie complet informați în legătură cu acest aspect, dar ar trebui să fie totuși pregătiți pentru întrebările potențialilor clienți. Înțelegerea simplă a procesării și raportării criptomonedelor va oferi un avantaj imens atunci când va veni timpul să li se ofere sfaturi clienților care cred în potențialul criptomonedelor.

4. *Învățarea și comunicarea constantă.* Tehnologia avansează exponențial, ceea ce înseamnă că profesia contabilă are potențialul de a se schimba mai mult în câțiva ani decât a făcut-o până acum. Menținerea la curent cu aceste modificări, chiar și cu cele care nu se vor realiza niciodată, permite comunicarea eficientă cu clienții și atenuarea oricăror temeri legate de viitor. Acest lucru va asigura relevanța profesiei contabile în relațiile cu clienții, deoarece ei se simt în siguranță atunci când contabilul este în căutarea celor mai noi tendințe în concordanță cu cerințele actuale.

Evoluția continuă a tehnologiei digitale nu va înlocui profesioniștii contabili, dar va schimba natura locurilor lor de muncă. Unii contabili ar putea privi cu entuziasm aceste modificări, alții s-ar putea să aibă o atitudine reticentă, dar aceștia trebuie să aleagă calea care se potrivește cel mai bine profesiei și stilului propriu de muncă. Dacă profesioniștii contabili decid să analizeze aceste evoluții și să profite de oportunitățile viitoare care li se oferă, clienții vor avea asigurarea că au ales consilierul potrivit. Profesioniștii contabili pot ajuta nu numai cu ceea ce se întâmplă în prezent, ci și cu ceea ce va urma.

➔ Concluzii

Globalizarea este un fenomen care proliferează profund în domeniul contabilității. Aceasta afectează contabilitatea prin creșterea multinaționalelor, creând astfel oportunități și mobilitate profesională pentru ei. De asemenea, intensifică nevoia de uniformizare a standardelor de contabilitate sub forma IFRS și accelerează inovația software-ului de contabilitate și a dispozitivelor digitale mobile. Totodată, favorizează o concurență sporită, care la rândul său îi obligă pe contabili să obțină calificări profesionale. Nu în ultimul rând, globalizarea crește importanța menținerii la curent cu problemele globale și a adaptării la orice schimbări care pot apărea.

Bibliografie

1. Evans, L. (2004), *Language, Translation and the Problem of International Accounting Communication*, Accounting, Auditing and Accountability Journal, Vol. 17, No. 2, pp. 210-248.
2. Friedman, T. (2005), *The World is Flat: A Brief History of the Globalized World*, Penguin Books, Londra.
3. Sunder, S. (2011), *IFRS Monopoly: The Pied Piper of Financial Reporting*, Accounting and Business Research, Vol. 41, No. 3, pp. 291-306.
4. Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, de modificare a Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial nr. L 182/29.06.2013.
5. Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.121/2006 privind aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, publicat în Monitorul Oficial nr. 602/12.07.2006, cu modificările ulterioare.
6. Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 881/2012 privind aplicarea de către societățile comerciale ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, publicat în Monitorul Oficial nr. 424/26.06.2012, cu modificările ulterioare.
7. www.connectusfund.org
8. www.ifrs.org
9. www.journalofaccountancy.com